

585/
1991/2

საქართველო
გეოგრაფიული
ინსტიტუტი

ISSN 0203—2023

1991

№ 9

საქართველოს რესპუბლიკის
უზენაესი საბჭოს
უწყებები

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს გამომცემა

თ ბ ი ლ ი ს ი

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს უწყებები

№ 9 (614)

საქვამბერი

1991 წელი

ზინაარსი

ბანუოფილება პირველი

- 630. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ა. ა. ჭირაქაძის საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის პრეს-მდივნის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ.
- 631. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის დადგენილება ა. ა. ჭირაქაძის საქართველოს რესპუბლიკის ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარედ დანიშვნის შესახებ.
- 632. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება გ. ა. ბურჯანაძის საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის პრეს-მდივანდ დანიშვნის შესახებ.
- 633. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ნ. შ. ბაღდაძის ქ. თბილისის ვაკის რაიონის პრეფექტად დანიშვნის შესახებ.
- 634. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება თ. თ. გოგავას ქ. თბილისის დიდუბის რაიონის პრეფექტად დანიშვნის შესახებ.
- 635. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება თ. დ. დანელიას ქ. თბილისის ისნის რაიონის პრეფექტად დანიშვნის შესახებ.
- 636. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება მ. დ. თოფაძის ქ. თბილისის გლდანის რაიონის პრეფექტად დანიშვნის შესახებ.
- 637. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს შექმნის შესახებ.
- 638. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ნ. ქ. გიორგაძის საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრის მოვალეობის შემსრულებლად დანიშვნის შესახებ.

საქართველოს
ბიბლიოთეკა
ბიბლიოთეკა

- 639. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება პ. ე. კვიციანიძის საჩხერის რაიონის პრეფექტად დანიშვნის შესახებ.
- 640. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ბ. თ. ქუთათელაძის საჩხერის რაიონის პრეფექტის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ.
- 641. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება სახელმწიფო კონტროლის დეპარტამენტის შექმნის შესახებ.
- 642. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ა. გ. რეხვიაშვილის სახელმწიფო კონტროლის დეპარტამენტის თავმჯდომარედ დანიშვნის შესახებ
- 643. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება თ. ვ. გამყრელიძის თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ.
- 644. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შინაგანი ჯარების შექმნის შესახებ.
- 645. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ო. მ. ჯაფარიძის თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის მოვალეობის შემსრულებლად დანიშვნის შესახებ.
- 646. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ც. ს. გულედანის მეცტიის რაიონის პრეფექტის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ.
- 647. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ჯ. მ. ფირცხალაიშვილის საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრად დანიშვნის შესახებ.
- 648. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტთან ეროვნული უშიშროების საბჭოს შექმნის შესახებ.
- 649. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ქ. თბილისში 1991 წლის 25 სექტემბრიდან საგანგებო წესების გამოცხადების შესახებ.
- 650. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება თ. დ. ასანიძის ხელვაჩაურის რაიონის პრეფექტად დანიშვნის შესახებ.
- 651. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება ქ. ცხინვალის, ჯავის რაიონისა და დაბა ჯავის ტერიტორიებზე საგანგებო წესების გაგრძელების შესახებ.
- 652. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება გ. ნ. სირბილაძის ქ. თბილისის ნაძალადევის რაიონის პრეფექტის მოვალეობის შემსრულებლად დანიშვნის შესახებ.
- 653. საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბრძანებულება საქართველოს რესპუბლიკის ხელისუფლების წინააღმდეგ მიმართული აქციების მონაწილეთა სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლების შესახებ.

**საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მიერ
მიღებული კანონები და დადგენილებები
(15 სექტემბერი)**

- 654. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრის ბ. დ. გულუას სადებუტატო უფლებამოსილების შეწყვეტის შესახებ.

- 655. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება ადამიანის უფლებათა დეკლარაციასთან საქართველოს რესპუბლიკის შეერთების შესახებ.
- 656. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება ჰელსინკის „ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის თათბირის დასკვნით აქტთან“ და ვენის „ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის თათბირის შემაჯამებელ დოკუმენტებთან“ საქართველოს რესპუბლიკის შეერთების შესახებ.
- 657. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკაში სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების სტატუსის შესახებ.
- 658. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკასა და სომხეთის რესპუბლიკას შორის სახელმწიფოთაშორისო ურთიერთობათა ძირითადი პრინციპების შესახებ ხელშეკრულების რატიფიკაციის თაობაზე.
- 659. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მრეწველობის, ენერგეტიკის, მშენებლობის, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის მუდმივი კომისიისა და ეკონომიკური რეფორმის მუდმივი კომისიის გაერთიანებისა და მათ ნაცვლად ეკონომიკის მუდმივი კომისიის შექმნის შესახებ.
- 660. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება გ. ჩ. თაქთაქიშვილის საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს ეკონომიკის მუდმივი კომისიის თავმჯდომარედ არჩევის შესახებ.
- 661. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე განლაგებული საკავშირო და საკავშირო რესპუბლიკური დაქვემდებარების საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების სტატუსის შესახებ.
- 662. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება სსრ კავშირის სახელმწიფო საკუთრებაში საქართველოს რესპუბლიკის წილის შესახებ.
- 663. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟოს შესახებ.
- 664. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საქართველოს რესპუბლიკის საპაერო სივრცის შესახებ.
- 665. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს შექმნის შესახებ.
- 666. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მრეწველობის, ენერგეტიკის, მშენებლობის, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის მუდმივი კომისიის თავმჯდომარის მოვალეობისაგან ბ. დ. გულუას გათავისუფლების შესახებ.
- 667. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება ბ. დ. გულუას საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის მოადგილედ დანიშვნის შესახებ.
- 668. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება გ. მ. ხოშტარიას საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ.
- 669. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება თ. ი. სიგუას საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ.

✓
✗

- 670. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება მ. მ. ომანიძის საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის პირველ მოადგილედ და საგარეო საქმეთა მინისტრად დანიშვნის შესახებ.
- 671. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება ო. ვ. ქვიციანიას საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ.
- 672. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი „საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრის გაწვევის წესის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის 1991 წლის 27 თებერვლის კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე.
- 673. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება 1991 წლის 2 სექტემბერს ქ. თბილისში მიტინგის დროს მომხდარი ფაქტის შესახებ.
- 674. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენაესი საბჭოს მეორე სესიის 1991 წლის 15 სექტემბრის სხდომის ტელევიზიით გადაცემის შესახებ.

(19 სექტემბერი)

- 675. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დადგენილება ლიი ანდლულაძის, გიორგი მარჯანიშვილისა და კანდიდ კვიციანის სადემუტატო უფლებამოსილების ცნობის შესახებ.

განყოფილება მისამი

- 676. გაეროს გენერალურ მდივანს ბატონ პერესს და კუელიარს.
- 677. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მიმართვა საქართველოს, საქართველოს რესპუბლიკის კანონი საქართველოს რესპუბლიკის სისხლის სამართლის, სისხლის სამართლის საპროცესო და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსებში ცვლილებათა და დამატებათა შეტანის შესახებ.
რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს სხდომები.

ბანუოწილბა პირველი

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

630 ა. ა. შირაქაძის საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის
პრეს-მდივნის თანამდებარეობიდან გათავისუფლების შესახებ

გათავისუფლდეს არჩილ არჩილის ძე ჭირაქაძე საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის პრეს-მდივნის თანამდებარეობიდან.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 3 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

631 ა. ა. შირაქაძის საქართველოს რესპუბლიკის ცენტრალური
საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარედ დანიშვნის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი ადგენს:
დაინიშნოს არჩილ არჩილის ძე ჭირაქაძე საქართველოს რესპუბლიკის ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარედ.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ნემო ბურჭულაძე

თბილისი, 1991 წლის 3 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

632 ბ. ა. ბურჯანაძის საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის პრეს-მდივნად დანიშვნის შენახვა

დაინიშნოს გიორგი ალექსანდრეს ძე ბურჯანაძე საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის პრეს-მდივნად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 3 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

633 ნ. შ. ბაღდავაძის ქ. თბილისის ვაკის რაიონის კრეფეჩტად დანიშვნის შენახვა

დაინიშნოს ნუკრი შოთას ძე ბაღდავაძე ქ. თბილისის ვაკის რაიონის კრეფეჩტად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 4 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

634 ო. თ. გოგავას ქ. თბილისის დიდუბის რაიონის კრეფეჩტად დანიშვნის შენახვა

დაინიშნოს ოთარ თოთიკას ძე გოგავა ქ. თბილისის დიდუბის რაიონის კრეფეჩტად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 4 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

635 თ. დ. დანელიას ქ. თბილისის ისნის რაიონის პრეფექტად დანიშვნის შესახებ

დაინიშნოს თეიმურაზ დიმიტრის ძე დანელია ქ. თბილისის ისნის რაიონის პრეფექტად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 4 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

636 მ. დ. თოფაძის ქ. თბილისის გლდანის რაიონის პრეფექტად დანიშვნის შესახებ

დაინიშნოს მანუჩარ დავითის ძე თოფაძე ქ. თბილისის გლდანის რაიონის პრეფექტად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 4 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

637 საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს შემზღობვის შესახებ

შეიქმნას საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტრო. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს: საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული არმიის ჩამოყალიბება; საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული გვარდიის მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფა.

ეროვნული გვარდია დაექვემდებაროს უშუალოდ საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია,

თბილისი, 1991 წლის 9 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

638 ნ. ჭ. გიორგაძის საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრის მოვალეობის შემსრულებლად დანიშვნის შესახებ

დაინიშნოს ნოდარ ქუჩუკის ძე გიორგაძე საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრის მოვალეობის შემსრულებლად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია,

თბილისი, 1991 წლის 9 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

639 ვ. ე. კვიციანიძის საჩხერის რაიონის კრეფემატად დანიშვნის შესახებ

დაინიშნოს პაატა ელგუჯას ძე კვიციანიძე საჩხერის რაიონის პრეფექტად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია,

თბილისი, 1991 წლის 10 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

640 ბ. თ. ქუთათელაძის საჩხერის რაიონის პრეფექტის მოვალეობის განსახლება

გათავისუფლდეს ბესიკ თენგიზის ძე ქუთათელაძე საჩხერის რაიონის პრეფექტის მოვალეობისაგან სხვა სამუშაოზე გადასვლასთან დაკავშირებით.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 10 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

641 სახელმწიფო კონტროლის დეპარტამენტის უწყისის უსახელო

შეიქმნას საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო კონტროლის დეპარტამენტი საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის დაქვემდებარებაში.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 11 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

642 ა. ზ. რეხვიაშვილის სახელმწიფო კონტროლის დეპარტამენტის თავმჯდომარედ დანიშვნის უსახელო

დაინიშნოს აკაკი გრიგოლის ძე რეხვიაშვილი საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო კონტროლის დეპარტამენტის თავმჯდომარედ.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 11 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

643 თ. ვ. გამყრელიძის თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ

გათავისუფლდეს თამაზ ვალერიანის ძე გამყრელიძე თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის თანამდებობიდან თანახმად პირადი განცხადებისა

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია,

თბილისი, 1991 წლის 11 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

644 საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შინაგანი ჯარების შექმნის შესახებ

1. შეიქმნას საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შინაგანი ჯარები (გვარდიის გარეშე).

2. შინაგანი ჯარების ხელმძღვანელობა დაეკისროს საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შინაგანი ჯარების მთავარი სამმართველოს უფროსს.

3. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს ერთი თვის განმავლობაში წარმოდგინოს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტს შინაგანი ჯარების სტრუქტურა, საშტატო განრიგი და სავარაუდო ხარჯები.

4. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის ეკონომიკისა და ფინანსთა სამინისტროს (გ. აბსანძე) დააფინანსოს საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს შინაგანი ჯარები ხელფასის ფონდით წარმოდგენილი სავარაუდო ხარჯების საფუძველზე.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია,

თბილისი, 1991 წლის 12 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

645 ო. მ. ჯაფარიძის თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის მოვალეობის შემსრულებლად დანიშვნის შესახებ

დაინიშნოს ოთარ მიხეილის ძე ჯაფარიძე თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის მოვალეობის შემსრულებლად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია,

თბილისი, 1991 წლის 13 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

646 ც. ს. გულედანის მესტიის რაიონის პრეფექტის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ

გათავისუფლდეს ცილა სამსონის ასული გულედანი მესტიის რაიონის პრეფექტის თანამდებობიდან სხვა სამუშაოზე გადაყვანასთან დაკავშირებით.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია,

თბილისი, 1991 წლის 17 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

647 ჯ. მ. ფირცხალაიშვილის საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრად დანიშვნის შესახებ

დაინიშნოს გენერალ-მაიორი ჯონი მიხეილის ძე ფირცხალაიშვილი საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია,

თბილისი, 1991 წლის 17 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

648 საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტთან ეროვნული უშიშროების საბჭოს შემადგენლის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიული მთლიანობის, მისი დამოუკიდებლობისა და სუვერენიტეტის უზრუნველყოფის, შეიარაღებული ძალებისა და ხელმძღვანელობის გაწევის, ეთნოკონფლიქტების მოგვარების, ეროვნული უშიშროების თვალსაზრისით კანონიერებისა და მართლწესრიგის დაცვის, სტიქიური მოვლენების შედეგად წარმოქმნილი ექსტრემალური სიტუაციების და სხვა საკითხების ოპერატიულად გადაწყვეტის მიზნით:

1. შეიქმნას საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტთან ეროვნული უშიშროების საბჭო.

2. დამტკიცდეს ეროვნული უშიშროების საბჭოს შემდეგი შემადგენლობა:

საბჭოს თავმჯდომარე:

წ. გამსახურდია — საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი.

საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეები:

ა. ასათიანი — საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე,

ბ. გუგუშვილი — საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრი.

საბჭოს წევრები:

წ. ბოკუჩავა — საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის კონსულტანტი — საბჭოს პასუხისმგებელი მდივანი

ბ. გიორგაძე — საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრის პირველი მოადგილე

გ. გოლეთიანი — საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დეპუტატი

თ. ვაშაძე — საქართველოს რესპუბლიკის არქიტექტურისა და მშენებლობის საქმეთა მინისტრის მოადგილე

ბ. მოლოდინაშვილი — საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის აპარატის ადგილობრივი მმართველობის ბიუროს უფროსის დროებით მოვალეობის შემსრულებელი, უზენაესი საბჭოს დეპუტატი

თ. ნინუა — საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელი

მ. ომანიძე — საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის პირველი მოადგილე, საგარეო საქმეთა მინისტრი

ვ. რაზმაძე — საქართველოს რესპუბლიკის გენერალური პროკურორი

ფ. ტყეშუჩავა — საქართველოს რესპუბლიკის კავშირგაბმულობის მინისტრი

კ. ფირცხალავა — საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დეპუტატი

კ. ფირცხალიაშვილი — საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრი

ვ. ქობალია — საქართველოს რესპუბლიკის ეროვნული გვარდიის მთავარი სამმართველოს უფროსი

ბ. ქუთათელაძე — საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრის მოადგილე

დ. ხაზულიანი — საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა მინისტრი

კ. ხეცურიანი — საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის მინისტრი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 21 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

649 ქ. თბილისში 1991 წლის 25 სექტემბრიდან საგანგებო წესების გამოცხადების შესახებ

იმასთან დაკავშირებით, რომ საქართველოში მიმდინარეობს სამხედრო და სამოქალაქო პუტჩი, შექმნილია ხუნტა, რომელსაც აქვს სამხედრო ძალა, ქ. თბილისში გააქტიურდნენ დესტრუქციული ძალები, რაც გამოიხატა უსანქციო მიტინგების მოწყობასა და კანონიერი ხელისუფლების ძალადური დამხობისათვის მოწოდებებში, უკანონო შეიარაღებული ფორმირებების მიერ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა ბლოკირებასა და სახელმწიფო დაწესებულებათა შენობების დაკავებაში, საბრძოლო იარაღის ხელში ჩაგდების მიზნით შინაგან საქმეთა ორგანოებზე თავდასხმასა და სახელმწიფო სატრანსპორტო საშუალებების გატაცებაში, სავაჭრო და საზოგადოების ობიექტების ძარცვაში, მოქალაქეთა და მათი ავტომანქანების თვითნებურ დაკავებაში, ჩხრეკასა და ნივთების დათვალიერებაში:

1. გამოცხადდეს ქ. თბილისში საგანგებო წესები ა/წლის 25 სექტემბრიდან.

2. დაინიშნოს ქ. თბილისის სამხედრო კომენდანტად პოლკოვნიკი ჯემალ ალექსანდრეს ძე ქუთათელაძე.

3. გამოცხადდეს საერთო მობილიზაცია საქართველოს რესპუბლიკის მთელ ტერიტორიაზე.

4. დაევალოს ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებს შექმნან სამობილიზაციო პუნქტები, ჩამოაყალიბონ სახალხო რაზმები.

5. დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს გამოიყენოს კანონით მინიჭებული უფლებები ქ. თბილისში სახელმწიფო და საზოგადოებრივი წესრიგის დამყარებისა და მოსახლეობის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 24 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

650 თ. დ. ასანიძის ხელვაჩაურის რაიონის კრემჟატად დანიშვნის შესახებ

დაინიშნოს თამაზ დავითის ძე ასანიძე ხელვაჩაურის რაიონის პრეფექტად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 26 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

651 ქ. ცხინვალის, ჯავის რაიონისა და დაბა ჯავის ტერიტორიებზე საგანგებო წესების გაბრძნობის შესახებ

გაგრძელდეს საგანგებო წესები ქ. ცხინვალში, ჯავის რაიონსა და დაბა ჯავის ტერიტორიაზე 1991 წლის 28 სექტემბრიდან ერთი თვის ვადით.

კომენდანტის საათის მოქმედების ხანგრძლივობა განისაზღვროს 22.00-დან 7.00 საათამდე.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 27 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

652 მ. ნ. სირბილაძის ქ. თბილისის ნაძალადევის რაიონის პრეზი-
დენტის მოვალეობის შემსრულებლად დანიშვნის შესახებ

დაინიშნოს გიორგი ნოდარის ძე სირბილაძე ქ. თბილისის ნაძალადევის რაიონის პრეფექტის მოვალეობის შემსრულებლად.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 29 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ უ ლ ე ბ ა

653 საქართველოს რესპუბლიკის ხელისუფლების წინააღმდეგ მი-
მართული აქციების მონაწილეთა სისხლის სამართლის კასუ-
სის მგზავლობისაგან გათავისუფლების შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკაში ბოლო დღეებში შექმნილი მძიმე საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მდგომარეობის ნორმალიზებისა და სამოქალაქო მშვიდობის დამყარების მიზნით ვადგენ:

საქართველოს რესპუბლიკის პროკურატურამ და შინაგან საქმეთა სამინისტრომ სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისაგან გაათავისუფლონ ყველა ის პირი, რომელმაც მიმდინარე წლის აგვისტო-სექტემბერში ორგანიზაცია გაუყეთა ან მონაწილეობდა საქართველოს რესპუბლიკის ხელისუფლების წინააღმდეგ მიმართულ აქციებში, თუ ისინი მიმდინარე წლის 3 ოქტომბრის დღის 12 საათამდე ნებაყოფლობით ჩააბარებენ იარაღს, საბრძოლო მასალებსა და ტექნიკას სპორტის სასახლეში საამისოდ სპეციალურად მოწყობილ პუნქტში და უარს განაცხადებენ ზემოაღნიშნული აქციების გაგრძელებაზე.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 30 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მიერ მიღებული
კანონები და დადგენილებები

(15 სექტემბერი)

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დადგენილება

654 საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრის ბ. დ.
გულუას სადგაობათო უფლებამოსილების შეწყვეტის შესახებ

„საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრის სტატუსის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის შესაბამისად საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

ისეთ თანამდებობაზე დანიშვნის გამო, რომელიც შეუთავსებელია უზენაესი საბჭოს წევრის სტატუსთან, დეპუტატის უფლებამოსილება შეუწყდეს საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრს ბაკურ დავითის ძე გულუას.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე აპაპი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დადგენილება

655 ადამიანის უფლებათა დეკლარაციასთან საქართველოს რესპუბლიკის შეერთების შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

შეუერთდეს საქართველოს რესპუბლიკა გაეროს მიერ 1948 წელს მიღებულ ადამიანის უფლებათა დეკლარაციას.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე აპაპი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დადგენილება

656 კელსინკის „ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის თა-
თბირის დასკვნით აქტთან“ და ვენის „ევროპის უშიშროებისა
და თანამშრომლობის თათბირის შემაჯამებელ დოკუმენტთან“
საქართველოს რესპუბლიკის შეერთების შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს.

შეუერთდეს საქართველოს რესპუბლიკა კელსინკის „ევროპის უშიშროე-
ბისა და თანამშრომლობის თათბირის დასკვნით აქტს“ და ვენის „ევროპის
უშიშროებისა და თანამშრომლობის თათბირის შემაჯამებელ დოკუმენტებს“.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე ბაბაქი აბსთიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

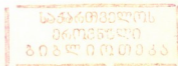
საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დადგენილება

657 საქართველოს რესპუბლიკაში სსრ კავშირის შეიარაღებული
ძალების სტატუსის შესახებ

ვინაიდან 1921 წლის თებერვალ-მარტში საქართველოს ოკუპაცია და ანე-
ქსია განხორციელდა წითელი არმიის, — შეიარაღებული აგრესიის მთავარი
ძალის მეოხებით, რომელიც დღემდე იმყოფება საქართველოს რესპუბლიკის
ტერიტორიაზე და ემორჩილება მხოლოდ სსრ კავშირის ხელმძღვანელობას,
აგრეთვე იმის გათვალისწინებით, რომ საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწი-
ფო ხელისუფლების უზენაესმა ორგანომ ქართველი ხალხის, საქართველოს
მოსახლეობის ერთსულოვანი ნების საფუძველზე 1991 წლის 9 აპრილს გამოა-
ცხადა სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა, საქართველოს რეს-
პუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

1. საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე განლაგებული სსრ კავში-
რის შეიარაღებული ძალები გამოცხადდეს საოკუპაციო სამხედრო ძალად.
2. საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობამ დაიწყოს მოლაპარაკება სსრ
კავშირთან საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიიდან სსრ კავშირის შეიარ-
აღებული ძალების გაყვანის თაობაზე.
3. საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიიდან სსრ კავშირის შეიარაღ-
ებული ძალების სრულ გაყვანამდე სსრ კავშირის წინაშე დაისვას საკითხი აფ-

ხაზეთის ასსრ და ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიებიდან საბჭოთა არმიის ნაწილების დაუყოვნებლივ გაყვანის შესახებ, რადგანაც მათი ყოფნა და მოქმედება ხელს უშლის მდგომარეობის სტაბილიზაციას ამ რეგიონებში.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

658 საქართველოს რესპუბლიკასა და სომხეთის რესპუბლიკას შორის სახელმწიფოთაშორისო ურთიერთობათა ძირითადი პრინციპების შესახებ ხელშეკრულების რატიფიკაციის თაობაზე

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

რატიფიცირებულ იქნეს 1991 წლის 27 ივლისს ქ. თბილისში საქართველოს რესპუბლიკასა და სომხეთის რესპუბლიკას შორის დადებული ხელშეკრულება სახელმწიფოთაშორისო ურთიერთობათა ძირითადი პრინციპების შესახებ.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

659 საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მრეწველობის, ენერჯეტიკის, მშენებლობის, ტრანსპორტის და კავშირგაბმულობის მუდმივი კომისიისა და ეკონომიკური რეფორმის მუდმივი კომისიის გაერთიანებისა და მათ ნაცვლად ეკონომიკის მუდმივი კომისიის შექმნის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

გაერთიანდეს საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მრეწველობის, ენერჯეტიკის, მშენებლობის, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის მუდმივი კომისია და ეკონომიკური რეფორმის მუდმივი კომისია და ეწოდოს მას ეკონომიკის მუდმივი კომისია.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

660 ზ. ჩ. თაქთაქიშვილის საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს ეკონომიკის მუდმივი კომისიის თავმჯდომარედ არჩევის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

არჩეულ იქნეს გივი ჩიტოს ძე **თაქთაქიშვილი** საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს ეკონომიკის მუდმივი კომისიის თავმჯდომარედ.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

661 საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე განლაგებული საკავშირო და საკავშირო-რესპუბლიკური დაქვემდებარების საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების სტატუსის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

1. საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზე განლაგებული საკავშირო და საკავშირო-რესპუბლიკური დაქვემდებარების საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები გამოცხადდეს საქართველოს რესპუბლიკის საკუთრებად.
2. საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობის შესაბამისად აღნიშნული საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მართვა დავალოს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტს.
3. საქართველოს რესპუბლიკის საწარმოთა ხელშეკრულებები პარტნიორებთან ძალაში რჩება.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

662 სსრ კავშირის სახელმწიფო საკუთრებაში საქართველოს რესპუბლიკის წილის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

- საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტმა დაიწყოს მოლაპარაკება სსრ კავშირის სახელმწიფო მმართველობის ორგანოებთან;
- სსრ კავშირის სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ ქონებაში (ოქროსა და ალმასის ფონდები, სავალუტო რეზერვები, სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსი, თავდაცვის ობიექტები და სხვ.) საქართველოს რესპუბლიკის წილის განსაზღვრისა და მისი მიღების პირობების შესახებ;
- სსრ კავშირის საშინაო და საგარეო ვალებში საქართველოს რესპუბლიკის წილის განსაზღვრისა და აღებული ვალდებულებების შესრულების წესებისა და პირობების შესახებ.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟოს შესახებ

663

I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო სახელმწიფო კონტროლის ორგანიზაციაა, რომელიც ახორციელებს რესპუბლიკის სახელმწიფო საბაჟო პოლიტიკას, უზრუნველყოფს საქართველოს რესპუბლიკის ეკონომიკური საზღვრების დაცვას და ანგარიშვალდებულია საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის წინაშე.

მუხლი 2. საქართველოს რესპუბლიკაში ხორციელდება ერთიანი საბაჟო პოლიტიკა, რომელიც საქართველოს რესპუბლიკის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილია.

საბაჟო საქმიანობა საქართველოს რესპუბლიკაში წესრიგდება საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპების, საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო კანონმდებლობისა და საერთაშორისო ხელშეკრულებათა შესაბამისად.

მუხლი 3. საბაჟო კონტროლი სახელმწიფოს ეკონომიკური ინტერესების დაცვის ერთ-ერთი ფორმაა, რომლითაც სახელმწიფო ახორციელებს საბაჟო ზედამხედველობას ტვირთების, ვალუტის, ფასიანი ქაღალდების, მატერიალური, კულტურული, ინტელექტუალური და საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა ფასეულობების, აგრეთვე ფეთქებადი, ნარკოტიკული, ძლიერმოქმედი და შხამიანი ნივთიერებების, იარაღის საბრძოლო მასალისა და სამხედრო საჭურვლის საქართველოს რესპუბლიკის საზღვრებზე გადატან-გადმოტანაზე.

საბაჟო კონტროლს ექვემდებარება ყველა სატრანსპორტო საშუალება, მგზავრები, მათი ტვირთი და ბარგი, ასევე საბარგო და საფოსტო გზავნილები.

საბაჟო კონტროლის გავლა სავალდებულოა ყველა იურიდიული და ფიზიკური პირისათვის, თუ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით და საერთაშორისო შეთანხმებებით. X

მუხლი 4. საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟოს მოქმედება ვრცელდება საქართველოს რესპუბლიკის მთელ ტერიტორიაზე.

მუხლი 5. საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო წარმოადგენს იურიდიულ პირს, საქართველოს რესპუბლიკის ბანკებში მას აქვს საანგარიშსწორებო, მათ შორის სავალუტო ანგარიშები, ბეჭედი, სიმბოლიკა და სხვა ატრიბუტები.

მუხლი 6. საბაჟოს ფულად სახსრებს ქმნის საბაჟო ტარიფების საფუძველზე მიღებული საბაჟო გადასახადები, ჯარიმები, კონტრაბანდის რეალიზაციის შედეგად მიღებული ფულადი თანხის ნაწილი და სხვა შემოსავლით მიღებული თანხები.

მუხლი 7. პასუხისმგებლობა საბაჟო წესების დარღვევისათვის განისაზღვრება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

II. საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟოს ფუნქციები და ამოცანები

მუხლი 8. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საბაჟოს ფუნქციები და ამოცანებია:

- ა) საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო პოლიტიკის განხორციელება;
- ბ) საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის მიერ უფლებამოსილ სახელმწიფო ორგანოებთან ერთად საბაჟო ტარიფების შემუშავება;
- გ) საბაჟო ტარიფების გამოყენება და საბაჟო გადასახადების გადახდევინება;

დ) ბრძოლა კონტრაბანდის წინააღმდეგ;

ე) საბაჟო წესების დარღვევების აღკვეთის ღონისძიებათა შემუშავება და მათი განხორციელება;

ვ) მონაწილეობა საბაჟო საქმიანობასთან დაკავშირებულ საერთაშორისო შეთანხმებათა პროექტების განხილვაში;

ზ) საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო დაწესებულებათა მართვა, საბაჟოს შესახებ საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობისა და საბაჟო ნორმების შესრულებაზე კონტროლის დაწესება;

თ) საბაჟოს საქმიანობის სრულყოფისათვის სტატისტიკური და კვლევითი სამუშაოების წარმოება.

მუხლი 9. საბაჟო თავისი ფუნქციებისა და ამოცანების განხორციელებისას თანამშრომლობს საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო მმართველობის სხვა ორგანოებთან.

III. საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟოს სტრუქტურა

მუხლი 10. საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟოს მმართველი ორგანოა საქართველოს სახელმწიფო საბაჟო დეპარტამენტი, რომელსაც ექვემდებარება საბაჟოები და საბაჟო საგუშაგოები.

საბაჟოების, საბაჟო საგუშაგოების შექმნას, ლიკვიდაციას და მათი სტრუქტურების განსაზღვრას ახდენს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტი საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო დეპარტამენტის წარდგინით.

მუხლი 11. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საბაჟო დეპარტამენტის დირექტორს ნიშნავს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი მინისტრთა კაბინეტის წარდგინებით. სახელმწიფო საბაჟო დეპარტამენტის დირექტორის მოადგილეებს — საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტი საქართველოს სახელმწიფო საბაჟო დეპარტამენტის დირექტორის წარდგინებით.

მუხლი 12. საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საბაჟოს თანამშრომელთა სამუშაოზე მიღება და სამუშაოდან დათხოვნა წარმოებს საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული წესით.

მუხლი 13. საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟოს მოსამსახურეთა უფლებამოვალეობებს განსაზღვრავს საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო კანონმდებლობა და საბაჟოს შიდაგანაწესი, რომელსაც შეიმუშავებს საბაჟო დეპარტამენტი და ამტკიცებს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტი.

სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულებისას საბაჟოს მოსამსახურეების ხელშეუხებლობასა და ღირსებას იცავს კანონი.

მუხლი 14. საბაჟოს თანამშრომლების უკანონო მოქმედებები შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს რესპუბლიკის კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

664 საქართველოს რესპუბლიკის საჰაერო სივრცის უზენაეს

ითვალისწინებს რა, რომ საჰაერო სივრცე წარმოადგენს ყოველი სახელმწიფოს ტერიტორიის ნაწილს, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

1. საქართველოს რესპუბლიკას ეკუთვნის სრული და განუყოფელი სუვერენიტეტი საქართველოს რესპუბლიკის საჰაერო სივრცეზე, რომელიც საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიის ნაწილს წარმოადგენს.

საქართველოს რესპუბლიკის საჰაერო სივრცეში იგულისხმება საჰაერო სივრცე მის სახმელეთო და წყლის ტერიტორიაზე, მათ შორის საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიულ წყლებზე (ტერიტორიულ ზღვაზე).

2. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს საგარეო საქმეთა კომისიამ მოამზადოს და უზენაეს საბჭოს წარმოუდგინოს წინადადებანი საჰაერო სივრცის გამოყენებისა და საერთაშორისო სამოქალაქო ავიაციის შესახებ საერთაშორისო კონვენციებთან საქართველოს რესპუბლიკის შეერთების თაობაზე.

3. საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს იურდიულმა კომისიამ საჰაერო სივრცის სამართლებრივი რეჟიმის განსაზღვრისათვის შეიმუშაოს და უზენაეს საბჭოს წარმოუდგინოს შეაბამისი საკანონმდებლო აქტების პროექტები.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

665 საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს შემდგომი შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

I. მიღებულ იქნეს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის წინადადება საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს შექმნის შესახებ.

II. „საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის 1991 წლის 27 აგვისტოს კანონში შეტანილ იქნეს შემდეგი ცვლილებები და დამატებები:

1. 24-ე მუხლში სიტყვის „ვაჭრობის“ შემდეგ დამატოს სიტყვა „თავდაცვის“.

2. 25-ე მუხლის ტექსტი ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად: „თავდაცვის, იუსტიციის, საგარეო საქმეთა, შინაგან საქმეთა სამინისტროები და სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტი უშუალოდ ექვემდებარებიან საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს“.

III. დავალოს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტს დაამტკიცოს საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს დებულება, მისი ცენტრალური აპარატის სტრუქტურა, რიცხოვნობა და შესაწავი ასიგნების ოდენობა.

IV. ეს კანონი ძალაშია მიღებისთანავე.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი **ზვიად გამსახურდია**.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

666 საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მრავალპარტიული, ენერგეტიკის, მშენებლობის, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის, მუდმივი კომისიის თავმჯდომარის მოვალეობისაგან **ბ. დ. გულუას** გათავისუფლების შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

გათავისუფლდეს ბაკურ დავითის ძე გულუა საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მრავალპარტიული, ენერგეტიკის, მშენებლობის, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის მუდმივი კომისიის თავმჯდომარის მოვალეობისაგან.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე **ბაბაი ასათიანი**.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

667 ბ. დ. გულუას საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის მოადგილედ დანიშვნის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

თანხმობა მიეცეს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს ბაკურ დავითის ძე გულუას საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის მოადგილედ დანიშვნაზე.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაძე ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

668 ბ. მ. ხოშტარიას საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

თანხმობა მიეცეს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს გიორგი მეთოდეს ძე ხოშტარიას საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრის თანამდებობიდან გათავისუფლებაზე.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაძე ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დადგენილება

669 თ. ი. სიგუას საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის თანამდებობიდან გათავისუფლების შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

თანხმობა მიეცეს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს თენგიზ იბოლიტეს ძე სიგუას საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის თანამდებობიდან გათავისუფლებაზე.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დადგენილება

670 მ. მ. ომანიძის საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის პირველ მოადგილედ და საგარეო საქმეთა მინისტრად დანიშვნის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

თანხმობა მიეცეს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს მურმან მელიტონის ძე ომანიძის საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის პირველ მოადგილედ და საგარეო საქმეთა მინისტრად დანიშვნაზე.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

671 ო. ვ. ჭვილითაიას საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის
თავმჯდომარის მოადგილის თანამდებობიდან გათავისუფლ-
ების შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

თანხმობა მიეცეს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს ოთარ ვლადიმერის ძე ჭვილითაიას საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილის თანამდებობიდან გათავისუფლებაზე.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

672 „საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრის გავ-
ვევის წესის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის 1991 წლის
27 თებერვლის კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის
თარგაზ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

I. შეტანილ იქნეს „საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევ-
რის გაწვევის წესის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის 1991 წლის 27
თებერვლის კანონში შემდეგი ცვლილებები და დამატებები:

1. კანონის პირველ ნაწილს (ზოგადი დებულებები) დაემატოს შემდეგი
შინაარსის მე-7 ნაწილი:

„მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანების საქმიანობის შეწყვეტის (აკრ-
ძალვის, თვითლიკვიდაციის) შემთხვევაში მისი პარტიული სია უქმდება, ხო-
ლო უზენაეს საბჭოში ამ სიით (პროპორციული და მაჟორიტარული წესით) არ-
ჩეული დებუტატების უფლებამოსილება უზენაესი საბჭოს მიერ შეიძლება
შეჩერდეს ერთ თვემდე ვადით მათი უფლებამოსილების საკითხის გადაწყვე-
ტამდე“.

2. კანონის მე-6 მუხლში სიტყვა „თვითლიკვიდაციის“ შეიცვალოს სიტ-
ყევით „საქმიანობის შეწყვეტის (აკრძალვის, თვითლიკვიდაციის)“.

II. ეს კანონი ძალაშია მიღებისთანავე.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვინაღ ბამსახურდია.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

673 1991 წლის 2 სექტემბერს ქ. თბილისში მიტინგის დროს მომხდარი ფაქტის შესახებ

ამა წლის 2 სექტემბერს ქ. თბილისში რუსთაველის მოედანზე მოხდა შეტაკება მიტინგის მონაწილეებსა და მილიციის ნაწილს შორის, რომლის შედეგადაც დაშავდნენ როგორც მომიტინგეები, ასევე მილიციის მუშაკები.

ითვალისწინებს რა ადამიანის უფლებათა დაცვისა და დემოკრატიის აღიარებული პრინციპების მოთხოვნებს, საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ამ ფაქტს მიიჩნევს ქართველი ერის ინტერესების წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულად და აქედან გამომდინარე ადგენს:

1. დაიგოს ამა წლის 2 სექტემბერს ქ. თბილისში რუსთაველის მოედანზე მიტინგის დროს ძალის გამოყენების ფაქტი.

2. მიღებულ იქნეს ცნობად, რომ ამ ფაქტის გამო ქ. თბილისის პროკურატურამ აღძრა სისხლის სამართლის საქმე და აწარმოებს გამოძიებას.

3. მომხდარი ფაქტის გარემოებათა ყოველმხრივი შესწავლისა და სათანადო დასკვნების გამოტანის მიზნით შეიქმნას საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს კომისია ყველა რეგისტრირებული პარტიის, აგრეთვე საზოგადოებრიობის წარმომადგენელთა მონაწილეობით.

4. კომისიამ თავისი დასკვნები წარუდგინოს უზენაეს საბჭოს.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ გ ე ნ ი ლ ე ბ ა

674 საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენაესი საბჭოს მეორე სესიის 1991 წლის 15 სექტემბრის სხდომის ტელევიზიით გადაცემის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს.

დაევალოს საქართველოს რესპუბლიკის ტელევიზიისა და რადიომაუწყებლობის სახელმწიფო დეპარტამენტს ტელევიზიით მთლიანად გადასცეს საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენაესი საბჭოს მეორე სესიის 1991 წლის 15 სექტემბრის სხდომის ჩანაწერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე პაპაი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

(19 სექტემბერი)

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს

დ ა დ ბ ე ნ ი ლ ე ბ ა

675 ღია ანდლულაძის, გიორგი მარჯანიშვილისა და კანდიდ კვიციანის სადებუტატო უფლებამოსილების ცნობის შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს არჩევნების შესახებ საქართველოს რესპუბლიკის კანონის 61-ე მუხლის შესაბამისად საარჩევნო ბლოკმა „მრგვალი მაგიდა — თავისუფალი საქართველო“ პროპორციული წესით არჩეული დეპუტატების იოსებ ბარათაშვილისა (№ 141) და თამაზ გუგუშვილის (№ 173) ნაცვლად (რომლებსაც შეუწყდათ სადებუტატო უფლებამოსილება) პარტიული სიიდან შეარჩია დეპუტატობის კანდიდატები ღია ანდლულაძე და გიორგი მარჯანიშვილი.

მესტიის № 97-ე საარჩევნო ოლქში მაჟორიტარული წესით არჩევნებისას გაიმარჯვა დეპუტატობის დამოუკიდებელმა კანდიდატმა კანდიდ კვიციანმა.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიიდან შემოსული საბუთების საფუძველზე სამანდატო და დეპუტატის ეთიკის მუდმივი კომისიის წინადადებაა ცნობილ იქნეს ღია ანდლულაძის, გიორგი მარჯანიშვილისა და კანდიდ კვიციანის სადებუტატო უფლებამოსილება.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

ცნობილ იქნეს ღია ანდლულაძის, გიორგი მარჯანიშვილისა და კანდიდ კვიციანის სადებუტატო უფლებამოსილება.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე აბაბი ასათიანი.

თბილისი, 1991 წლის 19 სექტემბერი.

ბანყოფილება მისამე

676 ბატონო გენერალურ მდივანს ბატონ კერეს დე კუელიარს

ბატონო გენერალურო მდივანო!

ბოლო წლებში აღმოსავლეთ ევროპასა და საბჭოთა კავშირში განვითარებულმა მოვლენებმა მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინეს ამ ქვეყნებში მცხოვრები ხალხების ბედზე.

საბჭოთა კავშირის ზოგიერთ რესპუბლიკაში გაშლილმა დემოკრატიულმა მოძრაობებმა დღის წესრიგში დააყენა იმ სახელმწიფოების დამოუკიდებლობის აღდგენის საკითხი, რომლებიც თავის დროზე ძალით იყვნენ შეყვანილი საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში.

1991 წლის 19-21 აგვისტოს პუტჩის მარცხმა კიდევ ერთხელ დაადასტურა დემოკრატიული პროცესების შეუქცევადობა ყოფილი საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე, რისი დამადასტურებელიც გახდა ბალტიის რესპუბლიკების დამოუკიდებლობის ცნობა როგორც საბჭოთა კავშირის, ისე მსოფლიოს სხვა ქვეყნების მიერ.

საქართველო ერთ-ერთი პირველთაგანი იყო, სადაც მძლავრად გაიშალა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა. 1990 წელს ჩატარებული მრავალპარტიული არჩევნების შემდეგ ხელისუფლების სათავეში მოვიდნენ დემოკრატიული ძალები. 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმმა ნათლად დაადასტურა საქართველოს მოსახლეობის სწრაფვა, აღედგინა დამოუკიდებელი სახელმწიფო. ამ იდეას მხარი დაუჭირა საქართველოს მოსახლეობის 90-მა პროცენტმა. შეგახსენებთ, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობა 1918-1921 წლებში აღიარა 20-მდე ქვეყანამ. ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენლები მონაწილეობას იღებდნენ ერთა ლიგის მუშაობაში. 1921 წელს ერთა ლიგის სხდომაზე ბალტიის რესპუბლიკებთან ერთად ამ ორგანიზაციაში საქართველოს მიღების საკითხიც იდგა. მაშინ ჩვენმა რესპუბლიკამ ორჯერ უფრო მეტი ხმა მიიღო, ვიდრე ბალტიის რესპუბლიკებმა, რაც საქართველოს საერთაშორისო ავტორიტეტის ზრდაზე მიუთითებდა; მაგრამ 1921 წლის 25 თებერვლის ანექსიამ შეაჩერა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღიარების პროცესი.

ქართველ ხალხს არასოდეს შეუწყვეტია თავისუფლებისათვის ბრძოლა. 1924 წლის აჯანყების ჩახშობა, 30-იანი და 50-იანი წლების მასობრივი რეპრესიები, 70-იანი-80-იანი წლებში ქართული დისიდენტური მოძრაობა და ბოლოს, — 1989 წლის 9 აპრილი არის არასრული სია იმ უბედურებებისა, რაც ქართველმა ხალხმა გადაიტანა ბრძოლის ამ ტანჯულ გზაზე. 1991 წლის 9 აპრილს საქართველოს პარლამენტი 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმის შედეგებზე დაყრდნობით გამოაცხადა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა.

ბოლო ხანებში გაეროს როლი განსაკუთრებით გაიზარდა. ეს საერთაშორისო ორგანიზაცია დღეს წარმოადგენს სახელმწიფოთაშორის ურთიერთობაში საერთაშორისო სამართლის ნორმების დაცვის გარანტს, რისი დამადასტურებელიც არის მისი წვლილი ერაყ-ქუვეიტის კონფლიქტის მოგვარებაში. ასეთ ვითარებაში ჩვენ გამოვქვამთ იმედს, რომ გაერო გულისხმიერებით მოეციდება საქართველოს ხელისუფლების თხოვნას ჩვენი სახელმწიფოს ამ ორგანიზაციაში მიღების შესახებ. ჩვენი მხრიდან ვაცხადებთ, რომ საქართველოს რესპუბლიკის ხელმძღვანელობა მტკიცედ ადგას დემოკრატიის გზას. საქართველოს პარლამენტი შეუერთდა ადამიანის უფლებათა დეკლარაციას, პელსინკის ხელშეკრულების დასკვნით აქტს და სხვა საერთაშორისო დოკუმენტებს. გაეროში საქართველოს შესვლა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს კავკასიის რეგიონში მშვიდობის განმტკიცებას.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო.

თბილისი, 1991 წლის 15 სექტემბერი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის

მ ი მ ა რ თ ვ ა

677 საქართველოს მოსახლეობას, კოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს

ძვირფასო თანამემამულენო!

ჩვენი ქვეყნისათვის ურთულეს დროს საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი მიმართავს საქართველოს მოსახლეობას და ყველა პოლიტიკურ თუ საზოგადოებრივ ორგანიზაციას გამოვიჩინოთ პასუხისმგებლობის გრძნობა ჩვენი სამშობლოსათვის ამ ურთულეს დროს და ვეცადოთ მის გადარჩენას საუკუნო სირცხვილისაგან. უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი აცხადებს, რომ იგი მთლიანად ეთანხმება სრულიად საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის ილია II-ის სამშვიდობო წინადადებას და მოუხმობს ყველას ყურად ვილოთ ერის სულიერი მოძღვრის მოწოდება. თავის მხრივ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი ყველა ღონეს იხმარს ამ მოწოდების განსახორციელებლად.

ღმერთი იყოს ჩვენი სამშობლოს მფარველი!

თბილისი, 1991 წლის 22 სექტემბერი.

ტექნიკური მიზნების გამო ეს მასალა
ამოღარდნილია № 3 უწყვიტიდან

საქართველოს რესპუბლიკის კანონი

საქართველოს რესპუბლიკის სისხლის სამართლის, სისხლის სამართლის საპროცესო და აღმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსებში ცვლილებათა და დამატებათა შეთანხმების შესახებ

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო ადგენს:

I. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს 1960 წლის 30 დეკემბრის კანონით დამტკიცებულ საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსს (საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს უწყებები, 1961 წ., № 1, მუხ. 10):

1. დაემატოს შემდეგი შინაარსის 86¹, 242³, 242⁴ და 242⁵ მუხლები:

„მუხლი 86¹. საქართველოს რესპუბლიკის საპაერო სივრცის გამოყენების წესების დარღვევა

საქართველოს რესპუბლიკის საპაერო სივრცის გამოყენების წესების დარღვევა საპაერო ხომალდის მართვისას იმ პირების მიერ, რომლებიც არ არიან საპაერო ტრანსპორტის მუშაკები, რაკეტების გაშვებისას, ყველანაირი სახის სროლის, ასაფეთქებელი სამუშაოების წარმოებისას ან სხვა საქმიანობისას, რაც დაკავშირებულია მატერიალური ობიექტების საპაერო სივრცეში აზიდვასთან, გადაადგილებას ან გაშვებასთან და რამაც გამოიწვია უბედური შემთხვევები ან სხვა მძიმე შედეგი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ორიდან ათ წლამდე.

იგივე ქმედება, რამაც არ გამოიწვია, მაგრამ წინასწარ შეცნობით ქმნიდა ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული შედეგის დადგომის საფრთხეს, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამ წლამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ორ წლამდე“.

„მუხლი 242³. სატრანსპორტო კომუნიკაციების ბლოკირება

სატრანსპორტო კომუნიკაციების განზრახ ბლოკირება დაბრკოლებების, საგულშაოების მოწყობის გზით ან სხვა ხერხით, რამაც შეაფერხა ან შეეძლო გამოეწვია რკინიგზის, საპაერო, წყლის, საავტომობილო და მავისტრალური მილსადენი ტრანსპორტის ნორმალური მუშაობის შეფერხება, —

ისჯება ჯარიმით ათას მანეთამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ორ წლამდე, ან თავისუფლების აღკვეთით იმავე ვადით.

იგივე ქმედება, რასაც თან სდევს ადამიანის სიცოცხლისა ან ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნა, ან ჩადენილია განმეორებით, ან პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით, ან დაკავშირებულია ტვირტის, ბარგის უკანონო გასინჯვასთან ან დოკუმენტების შემოწმებასთან, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთიდან ორ წლამდე ან თავისუფლების აღკვეთით ოთხ წლამდე.

ამ მუხლის პირველი და მეორე ნაწილებით გათვალისწინებული ქმედება, რამაც გამოიწვია უბედური შემთხვევები, ან სხვა მძიმე შედეგები, — ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე.

მუხლი 242¹. ტრანსპორტის მუშაკის იძულება

რკინიგზის, საჰაერო, წყლის, საავტომობილო ან სხვა სახის ტრანსპორტის მუშაკის იძულება არ შეასრულოს თავისი სამსახურებრივი მოვალეობა ამ მუშაკის ან მის ახლო ნათესავთა მოკვლის, სხეულის მძიმე დაზიანების, ან ქონების განადგურების მუქარით, —

ისჯება ჯარიმით ხუთას მანეთამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთ წლამდე, ან თავისუფლების აღკვეთით იმავე ვადით.

იგივე მოქმედება, ჩადენილი განმეორებით ან პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ორ წლამდე ან თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთ წლამდე.

მუხლი 242⁵. ტელერადიომაუწყებლობისა და კავშირგაბმულობის დაწესებულებათა ბლოკირება

საქართველოს რესპუბლიკის ტელევიზიისა და რადიომაუწყებლობის დეპარტამენტის და საქართველოს რესპუბლიკის კავშირგაბმულობის სამინისტროს სატელევიზიო და რადიოპროგრამების მომზადებისა და მაუწყებლობის ობიექტების, კავშირგაბმულობის რაიონული და საქალაქო კვანძების, ცენტრალური ტელეგრაფის ბლოკირება დაბრკოლებების შექმნით, პიკეტირებით ან სხვა ხერხით, რამაც შეაფერხა ან შეეძლო გამოეწვია ამ ობიექტებისა და დაწესებულებათა ნორმალური მუშაობის შეფერხება, —

ისჯება ჯარიმით ათას მანეთამდე ან გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ორ წლამდე ან თავისუფლების აღკვეთით იმავე ვადით.

იგივე ქმედება, რასაც თან სდევს ადამიანის სიცოცხლის ან ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნა, ან ჩადენილია განმეორებით, ან პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით, —

ისჯება გამასწორებელი სამუშაოებით ვადით ერთიდან ორ წლამდე ან თავისუფლების აღკვეთით ვადით ოთხ წლამდე.

ამ მუხლის პირველი და მეორე ნაწილებით გათვალისწინებული ქმედება, რამაც გამოიწვია უბედური შემთხვევა ან სხვა მძიმე შედეგი,

— ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე.

2. მუხლი 242² ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 242². რკინიგზის მოძრავი შემადგენლობის, საჰაერო, საზღვაო ან სამდინარო ხომალდის გატაცება, სატრანსპორტო დაწესებულებისა თუ ტვირთის ხელში ჩაგდება

რკინიგზის მოძრავი შემადგენლობის, საჰაერო, საზღვაო ან სამდინარო ხომალდის გატაცება ან ხელში ჩაგდება, აგრეთვე ვაგზლის, აეროდრომის, ნავსადგურის ან სხვა სატრანსპორტო დაწესებულებების, საწარმოს, ორგანიზაციის

ხელში ჩაგდება, აგრეთვე ტვირთის ხელში ჩაგდება მისი გატაცების მიზნის გარეშე, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით რვა წლამდე.

იგივე მოქმედება, ჩადენილი პირთა ჯგუფის მიერ წინასწარი შეთანხმებით, აგრეთვე ძალადობის ან მუქარის გამოყენებით, ან მოქმედება რამაც გამოიწვია ამ მუხლის პირველ ნაწილში მითითებული სატრანსპორტო საშუალებების ავარია, ან სხვა მძიმე შედეგი, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით სამიდან ათ წლამდე ქონების კონფისკაციით ან უამისოდ.

ამ მუხლის პირველი და მეორე ნაწილებით გათვალისწინებული მოქმედება, თუ მან გამოიწვია ერთი ან მეტი პირის სიკვდილი ან სხეულის მძიმე დაზიანება, —

ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით ხუთიდან თხუთმეტ წლამდე, ქონების კონფისკაციით“.

3. მე-8¹ მუხლის მეორე ნაწილში სიტყვები „საჰაერო ხომალდის გატაცება“ შეიცვალოს სიტყვებით „რკინიგზის მოძრავი შემადგენლობის, საჰაერო, საზღვაო ან სამდინარო ხომალდის გატაცება, სატრანსპორტო დაწესებულებისა თუ ტვირთის ხელში ჩაგდება“.

4. 44-ე მუხლის პირველ და მეორე ნაწილებში სიტყვები „საჰაერო ხომალდის გატაცებისათვის“ შეიცვალოს სიტყვებით „რკინიგზის მოძრავი შემადგენლობის, საჰაერო, საზღვაო ან სამდინარო ხომალდის გატაცების, სატრანსპორტო დაწესებულებისა თუ ტვირთის ხელში ჩაგდებისათვის“.

5. 54¹ მუხლის პირველი ნაწილის მე-3 პუნქტში სიტყვები „საჰაერო ხომალდის გატაცებისათვის“ შეიცვალოს სიტყვებით „რკინიგზის მოძრავი შემადგენლობის, საჰაერო, საზღვაო ან სამდინარო ხომალდის გატაცების, სატრანსპორტო დაწესებულებისა თუ ტვირთის ხელში ჩაგდებისათვის“.

6. 55-ე მუხლის მე-6 ნაწილის მე-2 პუნქტში სიტყვები „საჰაერო ხომალდის გატაცებისათვის“ შეიცვალოს სიტყვებით „რკინიგზის მოძრავი შემადგენლობის, საჰაერო, საზღვაო ან სამდინარო ხომალდის გატაცების, სატრანსპორტო დაწესებულების თუ ტვირთის ხელში ჩაგდებისათვის“.

7. 206-ე მუხლში სიტყვები „საჰაერო ხომალდის გატაცება“ შეიცვალოს სიტყვებით „რკინიგზის მოძრავი შემადგენლობის, საჰაერო, საზღვაო ან სამდინარო ხომალდის გატაცება, სატრანსპორტო დაწესებულებისა თუ ტვირთის ხელში ჩაგდება“.

II. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს 1960 წლის 30 დეკემბრის კანონით დამტკიცებული საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის (საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს უწყებები, 1961 წ., № 1 მუხ. II) 126-ე მუხლის III ნაწილში ციფრს „86-ე“ დავმატოს ციფრი „86¹“, ხოლო ციფრი „242²“ შეიცვალოს ციფრებით: „242²-242⁶“.

III. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს მიერ 1984 წლის 15 დეკემბერს მიღებულ საქართველოს სსრ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსს (საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს უწყებები, 1984 წ., № 12, მუხ. 420):

1. დამატოს შემდეგი შინაარსის III¹ მუხლი:

„მუხლი III¹. საქართველოს რესპუბლიკის საპაერო სივრცის გამოყენების წესების დარღვევა

საქართველოს რესპუბლიკის საპაერო სივრცის გამოყენების წესების დარღვევა საპაერო ხომალდების ფრენისას, რაკეტების გაშვებისას, ყველანაირი სახის სროლის, ასაფეთქებელი სამუშაოების წარმოებისას ან სხვა საქმიანობისას, რაც დაკავშირებულია მატერიალური ობიექტების საპაერო სივრცეში აზიდვასთან, გადაადგილებას ან გაშვებასთან, — გამოიწვევს მოქალაქეთა დაჯარიმებას ათიდან ას მანეთამდე იმ საგნის სასყიდლით ჩამორთმევით, რომელიც სამართალდარღვევის იარაღი იყო ან უამისოდ, ხოლო თანამდებობის პირებისა — ოციდან ორას მანეთამდე“.

2. 213-ე მუხლის I ნაწილში სიტყვები: „109-III მუხლებით“ შეიცვალოს სიტყვებით „109-III¹ მუხლებით“, ხოლო მეშვიდე ნაწილს ციფრის „III-ე“ შემდეგ დამატოს ციფრი „III¹“.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი **ზვიად გამსახურდია**.

თბილისი, 1991 წლის 20 მარტი.

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს სხდომაები

საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მეორე სესიის სხდომა გაიმართა კვირას, 15 სექტემბერს. მას უძღვებოდა უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე აკაკი ასათიანი.

სესიის მუშაობაში მონაწილეობდნენ საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია, მთავრობის წევრები, რესპუბლიკის ქალაქებისა და რაიონების პრეფექტები.

მთავარი საკითხი იყო თბილისში ამა წლის 2 სექტემბერს მომხდარი ინცინდენტის შეფასება, ინცინდენტისა, რომელმაც მკვეთრად გაამწვავა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური სიტუაცია რესპუბლიკაში. პირველი ორი საათი დასჭირდა კვორუმის განსაზღვრასა და სესიის მუშაობის რეგლამენტის დასუსტებას; მას შემდეგ, რაც წინა სხდომაზე შეჩერდა საქართველოს კომპარტიისაგან არჩეულ დეპუტატთა უფლებამოსილება, უზენაესი საბჭოს 236 წევრიდან კენჭისყრაზე დარჩა მხოლოდ 176. რეგისტრაცია გაიარა 168 დეპუტატმა.

დეპუტატები მწვავედ განიხილავდნენ სესიის პირდაპირი ტელეტრანსლაციის საპირობების შესახებ საპარლამენტო ოპოზიციის მიერ დასმულ საკითხს. ექვსი ხმის უპირატეობით უზენაესმა საბჭომ წინააღმდეგ მისცა ამას ხმა პროტესტის ნიშნად სხდომა დატოვა 39 დეპუტატმა.

წინასწარ გამოცხადებულ დღის წესრიგში მთელი რიგი ცვლილებების შეტანის შემდეგ, დეპუტატები შეუდგნენ მასში შეტანილი საკითხების განხილვას. პირველად მიიღეს გადაწყვეტილებანი იმის შესახებ, რომ საქართველოს რესპუბლიკა უერთდება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ 1948 წელს გამოცხადებულ ადამიანის უფლებათა დეკლარაციას, ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის თათბირის ჰელსინკისა და ვენის საბოლოო დოკუმენტებს, მიიღეს აგრეთვე მიმართვა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნის პერეს დე კუელიარისადმი და მსოფლიოს იმ სახელმწიფოებისადმი, რომლებმაც 70 წლის წინათ ცნეს საქართველოს დემოკრატიული სახელმწიფო.

უზენაესმა საბჭომ მოახდინა ამა წლის 27 ივლისს თბილისში ხელმოწერილი საქართველოს რესპუბლიკისა და სომხეთის რესპუბლიკის სახელმწიფო-თაშორისი ურთიერთობის ძირითადი პრინციპების შესახებ ხელშეკრულების რატიფიკაცია. მიღებულია დადგენილება საქართველოში სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების სტატუსის შესახებ, რომლის თანახმად ისინი გამოცხადებულია საოკუპაციო სამხედრო ძალად. განიხილეს აგრეთვე საკითხი საქართველოს ტერიტორიაზე განლაგებული საკავშირო და საკავშირო-რესპუბლიკური დაქვემდებარების საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების სტატუსის შესახებ, ისინი გამოცხადებულია რესპუბლიკის საკუთრებად. მიიღეს დადგენილება სსრ კავშირის სახელმწიფო საკუთრებაში საქართველოს რესპუბლიკის წილის შესახებ.

სესიამ განიხილა ზოგიერთი საკადრო და ორგანიზაციული საკითხი. უზენაესი საბჭო დაეთანხმა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის თანამდებობიდან თენგიზ სიგუას, აგრეთვე საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილის თანამდებობიდან ოთარ ქვილითაიას, საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრის თანამდებობიდან გიორგი ხოშტარიას განთავისუფლებაზე.

პრეზიდენტს დაეთანხმნენ საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის პირველ მოადგილედ და საგარეო საქმეთა მინისტრად მურმან ომანიძის, საქართველოს რესპუბლიკის პრემიერ-მინისტრის მოადგილედ ბაკურ გულუას დანიშვნაზე. ამასთან დაკავშირებით, უზენაესმა საბჭომ შეუწყვიტა დეპუტატის უფლებამოსილება ბაკურ გულუას და გაათავისუფლა იგი უზენაესი საბჭოს მრეწველობის, ენერგეტიკის, მშენებლობის, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის მუდმივი კომისიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან. მიღებულია გადაწყვეტილება, რომ ეს კომისია გაერთიანდეს ეკონომიკური რეფორმის კომისიასთან უზენაესი საბჭოს ეკონომიკის მუდმივ კომისიად. მის თავმჯდომარედ არჩეულია გივი თაქთაქიშვილი.

შემდეგ მიიღეს კანონი „საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრის გაწვევის შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის კანონში ცვლილებათა და დამატებათა შეტანის თაობაზე. მიიღეს აგრეთვე კანონები სახელმწიფო საბაჟოს, საქართველოს რესპუბლიკის საჰაერო სივრცის შესახებ, განიხილეს სხვა საკითხებიც.

თბილისში მომხდარი ინციდენტის საკითხზე გამოვიდნენ დეპუტატები მაია ნათაძე, თამაზ გამყრელიძე, გაიოზ კორძაძე, აკაკი კობაძე, ნუგზარ მოლოდინაშვილი, თეიმურაზ ქორიძე, ვახტანგ ჭითავა და სხვები. პროკურატურის მიერ 2 სექტემბერს თბილისში მომხდარი ინციდენტის გამოძიების მიმდინარეობა სხდომას მოახსენა საქართველოს რესპუბლიკის პროკურორმა ვახტანგ რაზმაძემ. მომხდარს, მიზეზებს, რომლებმაც გამოიწვია მილიციის შეტაკება მომიტინგეებთან, თავისი შეფასება მისცა სესიაზე გამოსულმა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ზვიად გამსახურდიამ. მან, კერძოდ, ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ეს იყო პროვოკაცია, როგორც მილიციის ცალკეულ მუშაკთა მხრივ, ისე მომიტინგეთა მხრივაც, რომელთაც ხელმძღვანელობდნენ ერთი ცენტრიდან. ეს პროვოკაცია მიზნად ისახავდა პრეზიდენტის, რესპუბლიკის კანონიერი ხელისუფლების დისკრედიტაციას.

განიხილა რა მიტინგის გარეკვის დროს ძალის გამოყენება, უზენაესმა საბჭომ, ისევე როგორც ყველა გამომსვლელმა, თბილისში რუსთაველის მოედანზე მომხდარი ინციდენტი მიიჩნია დანაშაულად ქართველი ხალხის წინააღმდეგ. მიღებულია გადაწყვეტილება შეიქმნას კომპეტენტური საპარლამენტო კომისია ყველა რეგისტრირებული პარტიისა და საზოგადოებრიობის წარმომადგენელთა მონაწილეობით, რომელმაც უნდა გამოიძიოს მომხდარი ინციდენტი და შესაბამისი შეფასება მისცეს მას.

სხდომის დახურვის წინ დეპუტატთა ჯგუფის სახელით განცხადება გააკეთა უზენაესი საბჭოს წევრმა მანანა გაბაშვილმა. მასში ნათქვამია, რომ საპარლამენტო ოპოზიციას, რომელმაც სხდომა დატოვა, ეკისრება პასუხისმგებლობა იმისათვის, რომ მან ყურად არ იღო რესპუბლიკის პრეზიდენტის მოწოდება, კონსტრუქციული დიალოგი გაემართათ მასთან შექმნილი სიტუაციის სტაბილიზაციისათვის. ამ განცხადებას ხელი მოაწერეს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს სხვა წევრებმაც.

19 სექტემბერს მუშაობას შეუდგა საქართველოს რესპუბლიკის პირველი მოწვევის უზენაესი საბჭოს მეორე სესიის მეორე სხდომა. სხდომაზე მოწვეული იყვნენ უზენაესი საბჭოს დეპუტატები გაუქმებული საქართველოს კომპარტიისაგან, მინისტრთა კაბინეტის წევრები, რესპუბლიკის ქალაქებისა და რაიონების პრეფექტები.

სესიის მუშაობაში მონაწილეობდა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია.

სხდომას უძღვებოდა საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე აკაკი ასათიანი.

სხდომის გახსნის შემდეგ დეპუტატმა ირაკლი მელაშვილმა წაიკითხა დეპუტატთა ჯგუფის განცხადება საპარლამენტო ფრაქციის „ქართა-91“-ის შექმნის შესახებ. მასთან ერთად მასში შედიან უზენაესი საბჭოს წევრები თედო პაატაშვილი, გელა ჩორგოლაშვილი, თენგიზ დიხამინჯია, მერაბ ურიდია, მალხაზ კვანჭილაშვილი, გელა კობერიძე და მერაბ დვალიშვილი.

განცხადება დეპუტატთა ჯგუფის სახელით, რომლებიც წარმოადგენენ სრულიად საქართველოს მერაბ კოსტავას საზოგადოებას, გააკეთა დეპუტატმა დავით კუპრეიშვილმა.

საპარლამენტო ფრაქციის „დემოკრატიული ცენტრის“ სახელით განცხადება გააკეთა დეპუტატმა დავით არევაძემ.

დღის წესრიგში შესაბამისი ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის შემდეგ უზენაესმა საბჭომ გადაწყვიტა დაეყო იგი ორ ნაწილად პრინციპით: პოლიტიკური და ეკონომიკური საკითხები. გადაწყდა პოლიტიკური საკითხები განეხილათ სესიის მუშაობის პირველ დღეს, ხოლო ეკონომიკური — მეორე დღეს.

უზენაესი საბჭოს სამანდატო კომისიისა და დეპუტატთა ეთიკის კომისიის თავმჯდომარის მოადგილის გია ფირცხალაიშვილის წარდგენით ცნეს ლია ანდლუღაძის, გიორგი მარჯანიშვილისა და კანდიდ კვიციანის სადეპუტატო უფლებამოსილებანი.

დისკუსიის საგანი გახდა საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს წევრის სტატუსის შესახებ კანონში დამატებათა შეტანის საკითხი. იმასთან დაკავშირებით, რომ ეს საკითხი წინასწარ არ შეისწავლა უზენაესი საბჭოს

მუდმივმა იურიდიულმა კომისიამ, მისი განხილვა გადაიდო. ამავე მიზეზით გადაიდო რესპუბლიკის გაუქმებული კომპარტიისაგან საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა უფლებამოსილების საკითხის განხილვაც.

რესპუბლიკაში შექმნილი პოლიტიკური სიტუაციის შესახებ საკითხზე გამოვიდა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტი ზვიად გამსახურდია. მან აღნიშნა ამ ბოლო ხანს რესპუბლიკაში, განსაკუთრებით მის დედაქალაქში საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ვითარების მკვეთრი გამწვავება; გააანალიზა მიზეზები, რომლებსაც სისხლისღვრა მოჰყვა, და ამისათვის პასუხისმგებლობა დააკისრა არა მარტო ოპოზიციას, არამედ ხელისუფლებას, რომლებიც პრაქტიკაში არ იყენებენ კანონის ძალას, რომლის უზენაესობის დამკვიდრების გარეშე სიმშვიდე საქართველოში არ იქნება. პრეზიდენტმა საპარლამენტო ოპოზიციას მოუწოდა, ნუ შეურთდება „ქუჩის“ ოპოზიციას. მან უარყო ფსევდოოპოზიციის მრავალი ბრალდება როგორც თავისი მისამართით, ისე კანონიერად არჩეული ხელისუფლების მისამართითაც. ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ ერთხელ კიდევ მოუწოდა ოპოზიციას კონსტრუქციული დიალოგისაკენ და განსაკუთრებით გაუსვა ხაზი, რომ საქართველოში სხვადასხვა ძალების დაპირისპირების შედეგად არ იქნება არც გამარჯვებული და არც დამარცხებული. ასეთ შემთხვევაში შეიძლება გაიმარჯვოს მხოლოდ ცენტრმა, იმპერიამ. ამიტომ კატასტროფის თავიდან ასაცილებლად დაუყოვნებლივ უნდა გამოინახოს ურთიერთთანხმობის გზები. ხაზგასმით აღინიშნა, რომ ძალზე საჭიროა პარლამენტის შენარჩუნება, პირად პრეტენზიებზე ამაღლება, გაერთიანება და ერთობლივი ძალისხმევით საქართველოს ხსნა, მისი სრული დამოუკიდებლობის მიღწევა.

განსახილველ საკითხზე თავიანთი პოლიტიკური კავშირების, პარტიების, საზოგადოებების, ფრაქციების სახელით თანამოხსენებებით დამოვიდნენ დეპუტატები თეიმურაზ ქორიძე, ვაჟა ადამია, აკაკი ასათიანი, ვახტანგ ცაგარეშვილი, ნემო ბურჭულაძე, ნოდარ ნათაძე, გიორგი მარჯანიშვილი, ემზარ გოგუაძე, თედო პაატაშვილი. შემდეგ გაგრძელდა კამათი, რომელშიც მონაწილეობდნენ დეპუტატები ავთანდილ იმნაძე, გურამ პეტრიაშვილი, მაია მაჭავარიანი.

დეპუტატების მიერ დასმულ მთელ რიგ კითხვებს უპასუხა ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ.

20 სექტემბერს სხდომის დაწყების წინ უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარემ აკაკი ასათიანმა გააკეთა განცხადება, რომელიც ეხებოდა წინა დღით ტელევიზიის პროგრამა „მოამბეთი“ გადაცემული სხდომის მუშაობის პირველი დღის სიუჟეტს. აღნიშნა რა, რომ მასში გამოტოვებული იყო დეპუტატთა მთელი რიგი გამოსვლები, მან დამსწრეთ აღუთქვა, რომ ტელერეპორტაჟი

სხდომის პირველი დღის შესახებ განმეორებული იქნება, მაგრამ უკვე მთლიანად.

შემდეგ სიტყვა განცხადებისათვის ითხოვა საქართველოს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა მინისტრმა დილარ ხაბულიანმა. მან დეპუტატებს აცნობა, რომ სამაჩაბლოს ტერიტორიაზე ოსმა ექსტრემისტებმა, რომლებსაც ადგილობრივი სეპარატისტები მეთაურობენ, ჩრდილოეთ ოსეთიდან გადმოიყვანეს ათი ჯავშანტრანსპორტიორი, რამაც შეიძლება კიდევ უფრო გაამწვავოს ამ რეგიონში შექმნილი ისედაც მწვავე სიტუაცია. მინისტრმა სთხოვა პარლამენტს, შესაბამისი შეფასება მიეცა ამ ფაქტისათვის. ამასთან აღინიშნა, რომ საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ზვიად გამსახურდიამ, უზენაესმა საბჭომ უნდა გამოთქვას თავისი თვალსაზრისი იმასთან დაკავშირებითაც, რომ ეგრეთწოდებულმა სამხრეთ ოსეთის საოლქო საბჭომ მიიღო პროვოკაციული გადაწყვეტილება — სთხოვოს რუსეთის სფსრ უზენაეს საბჭოს, შეუერთოს არარსებული სამხრეთ ოსეთი ჩრდილოეთ ოსეთს. დეპუტატთა წინადადებით გადაწყდა შეედგინათ რუსეთის პარლამენტის სახელზე შესაბამისი განცხადების ტექსტი.

უზენაესი საბჭო გულთბილად მიესალმა ინგუშეთის დემოკრატიული პარტიის დელეგაციას.

შემდეგ განახლდა კამათი რესპუბლიკაში შექმნილი პოლიტიკური სიტუაციის გამო. მასში მონაწილეობდნენ დეპუტატები დავით კუპრეიშვილი, ავთანდილ რცხილაძე, თეიმურაზ მდინარაძე, რობერტ პეტრიაშვილი, თამაზ დიასამიძე, მედეა თუშმალიშვილი, რუსლან ღონდაძე, გელა ჩორგოლაშვილი, ავთანდილ პოპიაშვილი, ვიქტორ დომუხოვსკი, მირიან მირიანაშვილი, ალექსანდრე ქობულაშვილი, დავით ბერძენიშვილი, მერაბ ურიდია, ირინე ტალიაშვილი, მათა ნათაძე, ლია კაცაძე, კოტე ფირცხალავა, აკაკი ასათიანი, თამაზ გამყრელიძე, საქართველოს რესპუბლიკის იუსტიციის მინისტრი ჯონი ხეცურანი.

ამ საკითხის მწვავე განსჯის შედეგები შეაჯამა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ზვიად გამსახურდიამ. კერძოდ, მან კვლავ აღნიშნა, თუ რაოდენ საჭიროა კონსტრუქციული დიალოგი პარლამენტის ოპოზიციასთან და კანონის ენაზე ლაპარაკი ფსევდოოპოზიციასთან. პრეზიდენტმა ცალსახად განაცხადა, რომ მხოლოდ ასეთი გზით შეიძლება თავიდან ავიცილოთ სამოქალაქო ომი, დავამკვიდროთ სამოქალაქო მშვიდობა და თანხმობა რესპუბლიკაში. ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ მოითხოვა, რომ ყველამ უკლებლივ სცეს პატივი კონსტიტუციას და განუხრელად დაიცვას პრეზიდენტის მიერ შემუშავებული კანონები, ცნოს მათი უზენაესობა. ამ ეტაპზე, თქვა მან, სიმშვიდე და წესრიგი საქართველოში შეიძლება და კიდევ უნდა იქნეს მიღწეული მხოლოდ პარლამენტისა და პრეზიდენტის ერთობლივი ძალისხმევით.

საათზე ნაკლებ ხანს გრძელდებოდა სესიის საღამოს სხდომა. მან მუშაობა შეწყვიტა რესპუბლიკის პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას წინადადებით, რომელმაც დეპუტატებს აცნობა, რომ ამავე დროს რესპუბლიკის მოედანზე მიმდინარე „ქუჩის“ ოპოზიციის მიტინგზე გაისმის მოწოდებანი შტურმით აიღონ მთავრობის სახლი, გაათავისუფლონ საპყრობილებიდან პატიმრები.

პრეზიდენტმა შესთავაზა უზენაეს საბჭოს შეწყვეტოს სესიის მუშაობა, დებუტატებს კი — გაემართონ მიტინგზე, რათა თავიდან აიცილონ შესაძლო აქციები.

მანამ კი, სანამ სესია შეწყვეტდა მუშაობას, დებუტატებმა მოისმინეს რესპუბლიკაში შექმნილი პოლიტიკური სიტუაციის შესახებ საკითხის გამო რეზოლუციის ორი ალტერნატიული პროექტი, რომლებიც შემოიტანეს საპარლამენტო ფრაქცია „დემოკრატიულმა ცენტრმა“ და ბლოკმა „მრგვალი მაგიდა — თავისუფალი საქართველო“. აზრთა გაზიარების შემდეგ უზენაესმა საბჭომ გადაწყვიტა მოამზადოს რეზოლუციის შეთანხმებული ტექსტი და სესიის მორიგ სხდომაზე წარმოადგინოს იგი დასამტკიცებლად. შემდეგ მოისმინეს რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა მინისტრის დილარ ზაბულიანისა და გენერალური პროკურორის ვახტანგ რაზმაძის ინფორმაცია 1991 წლის 2 სექტემბერს თბილისში მომხდარ ფაქტთან დაკავშირებით.